

Läpimurtoparannusten 2027 valmistelu

Vanhusneuvosto 1.10.2026

Vammaisten ja vanhusten palvelujen toimiala (VaVa)

1 Palvelurakenne kevenee – tuki kotiin ja oikeaan aikaan

Painopiste siirtyy raskaista palveluista ennaltaehkäiseviin, kotiin viettäviin ja kuntouttaviin palveluihin. Näin vastataan kasvavaan tarpeeseen kustannusvaikuttavasti. Asiakkaiden palvelutarpeen muutoksiin reagoidaan nopeasti ja palvelut muotoillaan tarpeen mukaisesti.

2 Oma tuotanto vahvistuu – ostopalveluriippuvuus vähenee

Omaa tuotantoa ja palveluverkkoa uudistetaan suunnitelmallisesti erityisesti asumis- ja vammaispalveluissa. Riippuvuus ostopalveluista vähenee ja laatu sekä talouden hallinta vahvistuvat.

3 Tieto ja teknologia ohjaavat oikeaan palveluun

Yhtenäiset arviointikäytännöt, data ja teknologia tukevat asiakasohjausta, resurssien kohdentamista ja turvallisuutta – ja vapauttavat henkilöstön aikaa asiakkaalle.

Toimialan uudistamiskokonaisuudet ja keskeiset toimenpiteet vuosille 2027 – 2030

Toimialan tavoitteena 2 % tuottavuus (2027 – 2030)

Oikeat palvelut - oikeaan aikaan

Oikeat palvelut oikeaan aikaan

- Asiakas saa tarpeensa mukaisen palvelun sujuvasti, oikea-aikaisesti ja laadukkaasti.
- Kotiin vietäviä ja kotona asumista tukevia palveluja kehitetään toimijuuden vahvistamiseksi.
- Koti-, toiminta- ja työympäristöjä muovataan turvallisiksi, viihtyisiksi ja hyvää elämää sekä työkykyä tukeviksi.

Ensisijaiset palvelut vahvistuvat

- Yhteistyötä ja palveluketjuja vahvistetaan vaikuttavan, laadukkaan ja asiakaslähtöisen arjen tueksi.
- Hyte sekä etsivä- ja löytävä työ lisääntyy sekä oikea-aikainen ohjaus kevyempiin ja ensisijaisiin palveluihin

Palvelurakenteen uudistaminen asiakatarpeiden mukaan – aikaa asiakkaalle

Palveluvalikkoa kehitetään asiakkaan tarpeiden mukaan

- Järjestämistapa valitaan ajantasaisen tiedon pohjalta
- Perustetaan/lisätään uusia palveluja/yksiköitä oman palvelutuotannon vahvistamiseksi ja ostopalveluriippuvuuden vähentämiseksi
- Innovatiiviset hankinnat sekä yhteistyö palveluntuottajien ja kolmannen sektorin kanssa rikastuttaa palveluvalikkoa
- Palveluja uudistetaan joustavasti asiakatarpeisiin pohjautuen

Osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen

- Työntekijöille, asiakkaille ja omaisille luodaan erilaisia mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Johtaminen mahdollistaa onnistumisen yksilönä, tiiminä ja yhteisönä

Henkilöstöllä aikaa asiakkaalle

- Työtä sujuvoitetaan, jotta henkilöstöllä on enemmän aikaa asiakkaan kohtaamiseen, auttamiseen ja ohjaamiseen.
- Henkilöstörakennetta uudistetaan sekä asiakatarpeet että henkilöstön saatavuus ja osaaminen huomioiden.

Valmentava johtaminen

- Lisäämme henkilöstön kyvykkyyttä tunnistaa ja etsiä keinoja oman osaamisen ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Tiedolla johtaminen ohjaa päätöksenteon ja toiminnan kehittämistä.

Monimuotoisuuden johtaminen

- Hyödynnetään asiakkaiden ja henkilöstön erilaisuutta voimavarana.

Teknologia auttaa ja tukee asiakasta sekä työntekijää

Teknologian sekä tekoälyn hyödyntäminen ja lisääminen sekä hallittu käyttö

- Teknologiaa otetaan systemaattisesti käyttöön ja lisätään asiakkaiden, omaisten ja työntekijöiden osaamista teknologioiden käytössä.
- Teknologia auttaa palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa.
- Turvateknologian laajempi hyödyntäminen varmistaa asiakkaan ja työntekijän turvallisuuden
- Teknologia vapauttaa työntekijän aikaa asiakkaan kohtaamiselle

Yhteinen valmistelu luo pohjan läpimurtopalveluille

Ennakovalmistelua on tehty vuoden 2026 aikana.

→ Toimialan johtoryhmä linjasi valmistelun painopisteet.

→ Laajennettu johtoryhmä täsmensi läpimurtopalveluja ja niiden toimenpiteitä.

→ Vavalaisten ääni -kysely

Vavalaisten ääni -kysely osana läpimurtopalveluja

- Kesällä toteutettiin kaksiosainen **Vavalaisten ääni uudistusohjelmassa –kysely**.
- Kyselyssä kartoitettiin henkilöstön näkemyksiä uudistusohjelman ja läpimurtopalvelujen kehittämiseksi.
- Kyselyyn saatiin **yhteensä 233 vastausta**. Palautteissa nousivat esiin esimerkiksi:
  - riittävä aika asiakkaalle,
  - selkeä työnjako ja tiedonkulku,
  - henkilöstön osaamisen hyödyntäminen,
  - vuorovaikutteinen johtaminen sekä
  - kirjaamiskäytännöt.

Mitä seuraavaksi?

Tuloksia hyödynnetään uudistusohjelman kaikissa neljässä kokonaisuudessa:

- Oikeat palvelut oikeaan aikaan,
- Palveluvalikon ja -rakenteen uudistaminen,
- Johtamisen kehittäminen sekä
- Henkilöstöä ja asiakkaita tukeva teknologia ja tekoäly.

Miten asiakas huomaa muutoksen konkreettisesti?

- Tuen tarpeet tunnistetaan aikaisemmin, ja asiakas ohjataan oikea-aikaisesti selkeämmälle palvelupolulle ja hän saa päätöksen sekä palvelut viivytyksettä.
- Arjen apu, ohjaus ja hyvinvointiteknologia tukevat asiakkaan itsnäistä selviytymistä ja turvallista kotona asumista mahdollisimman pitkään.
- Palvelut kohdennetaan paremmin asiakkaan toimintakyvyn, elämäntilanteen ja yksilöllisten tarpeiden mukaan.
- Palveluja sovitetaan paremmin yhteen, jotta asiakas saa tarpeenmukaisen tuen oikeaan aikaan.
- Työn sujuvoittamisen ja teknologian tavoitteena on vapauttaa henkilöstölle enemmän aikaa asiakkaan kohtaamiseen.

Keskeiset muutoksen mahdollistajat ja tarvittavat teknologiamuutokset

Muutoksen onnistumisen mahdollistavat

- Yhteiset toimintamallit ja palvelutarpeen arviointi, jotta asiakkaat ohjataan palveluihin samoilla periaatteilla.
- Palvelujen parempi yhteensovittaminen vanhus- ja vammaispalvelujen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kesken.
- Osaamisen vahvistaminen ja toimiva työnjako. Erityisesti tarvitaan arviointi-, ohjaus-, kotiin vietävien palvelujen ja teknologian osaamista.
- Johtamisen vahvistaminen: yhteiset työkalut, ajantasaiseen tietoon perustuva johtaminen, valmentava johtaminen, monimuotoisuuden huomioiminen arjessa ja hyvien käytäntöjen juurruttaminen.
- Henkilöstön, asiakkaiden ja omaisten osallistuminen palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Tarvittavat teknologia- ja tekoälymuutokset

- Teknologia on otettava käyttöön suunnitelmallisesti, ja samalla vahvistettava asiakkaiden, omaisten ja henkilöstön käyttöosaamista.
- Hyvinvointiteknologian kokeilu- ja käyttöönottopalvelun perustaminen mahdollistaa laitteiden kokeilun kotona ennen pysyvää ratkaisua.
- Turvateknologiaa on hyödynnettävä laajemmin kotona asumisen turvallisuuden ja kaatumisten ehkäisyn tukena.
- Tekoälyavusteisen kirjaamisen käyttötavat, tavoitteet ja vaikutukset määritellään osana työn sujuvoittamista.
- Teknologia vapauttaa työntekijöille mahdollisuuden antaa aikaa asiakkaalle ja mahdollistaa asiakasmäärän kasvun

Miten onnistumista mitataan vuoden 2027 aikana?

- **Palvelun oikea-aikaisuus ja asiakasohjaus:** seurataan, että asiakas ohjautuu yhtenäisillä arviointikäytännöillä oikeaan palveluun oikeaan aikaan.
- **Kotona asumisen vahvistuminen:** seurataan kotiin viettävien, ennaltaehkäisevien ja kuntouttavien palvelujen vaikuttavuutta sekä raskaampien palvelujen tarpeen siirtymistä. Esimerkiksi vammaisten kotona asumisen tukeminen tarkoituksenmukaisella avulla ja palvelulla (arjen apu/henkilökohtainen apu omana toimintana/ kotihoito)
- **Asiakasvaikutus:** Asiakaspalautteet, muistutukset, kantelut. Arvioidaan asiakkaiden kokemusta palvelujen sopivuudesta, sujuvuudesta ja arkea tukevasta vaikutuksista. Palautteet ohjaavat työn kehittämistä.
- **Palvelurakenteen keventyminen:** seurataan painopisteen siirtymistä raskaista palveluista kevyempiin, vaikuttaviin ja kustannusvaikuttaviin ratkaisuihin.
- **Oman tuotannon ja talouden hallinnan vahvistuminen:** seurataan oman tuotannon osuutta, ostopalveluriippuvuuden vähenemistä, laadun kehitystä ja kustannuskehitystä. Jatketaan ja tehostetaan edelleen omaa palvelutuotantoa tuotantotapa-analyysien tiedon mukaisesti.
- **Tiedon ja teknologian hyödyntäminen:** seurataan datan ja teknologian hyödyntämistä asiakasohjauksessa, resurssien kohdentamisessa, turvallisuudessa ja henkilöstön työn sujuvoittamisessa.
- **Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen:** Henkilöstökokemus, sairauspoissaolot, vuokratyövoiman käyttö. Seurataan osaamisen vahvistumista, monimuotoisuuden johtamista, yhteisten toimintamallien juurtumista ja johtamisen tukea arjessa.